MORGENAVISEN Jyllands-Posten

Konkurrencen fra ciabatta, foccacia og bagels er blevet for hård. Danskerne spiser kun halvt så meget **rugbrød** som for 20 år siden. Det ærgrer Landsbrugsraadet, der derfor satte fokus på det grove brød i går ved en konference for forskere, producenter og landmænd.

ORD sprog

Ingen er så umulig, at han ikke kan tjene som afskrækkende eksempel.

Løkke bøjer sig for epilepsi-patienter

Af TEA KROGH SØRENSEN

Sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen (V) bøjer sig for kritik fra læger og patienter. Han erklærer sig nu villig til at beskytte den hårdest ramte gruppe af epilepsipatienter mod at være tvunget til at skifte hyppigt mellem mange forskellige kopimedicinmærker.

Lægemiddelstyrelsen bekræfter, at en ny medicintilskudsordning ventes at træde i kraft efter nytår for den gruppe af epilepsipatienter, som i årevis har været anfaldsfrie, men som i kraft af de mange tvungne medicinskift risikerer at få nye epilepsianfald.

Dermed skal de pågældende patienter ikke længere tvinges til at zappe rundt mellem forskellige kopimidler, alt efter hvilket præparat der tilfældigvis er billigst og dermed tilskudsberettiget den dag, de henter deres medicin på apoteket. Patienterne kan fremover få tilskud til at blive på samme præparat.

»Det vil være en betydelig forbedring af deres situation i dag,« siger professor dr. med. Peter Wolf, som er overlæge på Rigshospitalets epilepsiafdeling og på Epilepsihospitalet i Dianalund.

1.000 patienter

Sammen med Epilepsiforeningen har han kæmpet for at overbevise myndighederne om, at medicintilskudsreglerne, som trådte i kraft i april i fjor, rammer en gruppe af epilepsipatienterne særligt hårdt. Sundhedsministeren og Lægemiddelstyrelsen har hidtil afvist at lempe de skrappe regler for medicintilskud for denne patientgruppe og krævet, at epilepsipatienterne skulle afprøve flere forskellige slags kopimedicin og fremvise blodprøvedokumentation for at få tilskud til at blive på den medicin, som de plejer.

Men efter de seneste måneders megen debat om hyppige medicinskift og kopimedicin i Morgenavisen Jyllands-Posten kommer ministeren epilepsipatienterne i møde.

Professor Peter Wolf har over for Lægemiddelstyrelsen tilkendegivet, at man kan identificere de højst 1.000 epilepsipatienter, som ikke tåler de mange medicinskift. Det er de patienter, som er i behandling med meget store doser epilepsimedicin, og som er meget følsomme over for udsving i den mængde medicin, de indtager. Selv om de mange forskellige kopimidler indeholder nøjagtig det samme aktive stof i stort set samme doser som originalpræparaterne, kan der ifølge Peter Wolf og andre læger være forskel på, hvor meget medicin der optages i kroppen fra præparat til præparat.

For højdosispatienterne kan blot en anelse for lidt medicin være katastrofal og føre til, at patienterne efter at have været anfaldsfri i årevis pludselig begynder at få anfald. Ud over at miste kontrollen over sig selv risikerer disse patienter i værste fald også at miste job, kørekort og at bringe sig selv og andre i fare under et anfald.

»Det er ikke kopimidlerne i sig selv, der er problemet. Det er de mange skift fra medicin til medicin, der kan give patienterne problemer,« siger Peter Wolf.

Hverken han eller Epilepsiforeningens direktør Jutta Houmøller kender den præcise udformning af den nye ordning, og de ønsker derfor ikke at kommentere ordningen i detaljer.

»Men det er en klar forbedring for patienterne, hvis de slipper for hele tiden at skifte mellem forskellige kopimidler,« siger Jutta Houmøller.

Lægemiddelstyrelsens udspil omkring de ændrede regler skal drøftes med Epilepsiforeningen og Medicintilskudsnævnet, inden reglerne træder i kraft.

tea.krogh@jp.dk

Højesteret ophæver udvisninger

Afgørelse: To armenske mænd får nu lov til at blive i Danmark, selv om de for nogle år siden blev udvist på grund af kriminalitet. Højesteret har netop ophævet udvisningerne. I flere år har myndighederne forsøgt at få mændene ekspederet ud af landet, men deres hjemland Aserbajdsjan har ikke ønsket at modtage dem. Begge blev i 2001 dømt og straffet med henholdsvis fem og seks måneders fængsel for røveri og for vold. Men for et par år siden måtte Rigspolitiet kaste håndklædet i ringen. Den ene har levet under såkaldt tålt ophold i Danmark, mens den anden har skullet melde sig én gang ugentligt i Center Sandholm. Siden dommene i 2001 har mændenes personlige forhold ændret sig, idet den ene har fået endnu et barn med sin hustru, og den anden har fået en kæreste. Hverken byretten eller landsretten ville gå med til at slå en streg over udvisningerne, men dommerne i Højesteret har altså en anden vurdering. Det begrundes dels med de væsentlige ændringer i mændenes forhold og dels med den kriminalitet, der i sin tid begrundede udvisningerne. /ritzau/

18-årig anholdt for skolebrande

Anholdelse: Efter en stribe påsatte brande på en efterskole i Fakse Ladeplads lykkedes det tirsdag politiet i Køge at anholde en 18-årig elev, der kunne sigtes for brandene. Anholdelsen kom, efter at der tirsdag var endnu en brand på Waldemarsbo Efterskole. I flere værelser var der pludseligt tændt ild, som brandfolkene dog hurtigt fik nedkæmpet. De første brande ramte skolen i sidste uge, hvor det gik ud over en hestestald og et hønsehus. Den 18-årige blev tirsdag aften kørt til undersøgelse i København i et forsøg på at finde tekniske spor, der kan forbinde ham med brandene. Han fremstilles formentlig i grundlovsforhør onsdag. /ritzau/

Medlem af Dansk Front risikerer fængsel

Tiltalelse: En tidligere talsmand for Dansk Front er blevet tiltalt for at opfordre til et brandattentat mod indenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (V). En anklager i Hillerød Politi betegner sagen som meget usædvanlig og kræver manden idømt fængselsstraf. Tiltalen mod Julius Børgesen skyldes, at han i april på en venstreorienteret hjemmeside – bzby.dk – skrev, at det kunne være en god idé at forsøge et brandattentat mod indenrigsministerens bopæl. Anklageskriftet bygger på flere paragraffer i straffeloven, oplyser politiassessor Jan Freilev. Det drejer sig bl.a. om overtrædelse af § 119 om vold eller trusler mod embedsmand i funktion. Den tiltalte har nægtet sig skyldig. /ritzau/

Æbleskiver med biller trukket tilbage

Fødevarer: Virksomheden Coronet Cake Company har trukket to partier æbleskiver tilbage fra butikshylderne efter fund af melbiller i enkelte poser. Æbleskiverne er solgt i Aldi-butikker over hele landet. Der er tale om poser med en nettovægt på 560 g og holdbarhedsdatoer den 15. december 2007 og den 9. april 2008. Det er ikke farligt at spise æbleskiverne, men de er uegnede som menneskeføde. Derfor rådes forbrugerne til at kassere dem. Virksomheden oplyser i en pressemeddelelse, at den har sikret sig imod gentagelser. /ritzau/

Kriminalforsorgen taber tv-strid

Dom: Kriminalforsorgen har tabt en principiel retssag om betalingen for tv i landets fængsler og arresthuse. Dommen vil nu få betydning for, hvad tv-kanalerne kan opkræve af betaling på andre lignende institutioner som plejehjem og hospitaler. »Det er klart, at med den her dom i hånden, så ved vi, hvor vi står, når det gælder opkrævning,« siger Michael Sevel, der er direktør i Hoist Group, som administrerer rettighederne for TV3 og TV3+. Der var tale om en prøvesag for fængslet i Vridsløselille, det åbne fængsel Renbæk og arresthuset i Odense. Landsdommerne skriver i dommen, at tv-kiggeriet har »udviklet sig i retning af en altovervejende individuel selvvalgt fritidsaktivitet.« Ifølge Michael Sevel er der i dag ikke nogen fast praksis, når det gælder afregning for institutioner som plejehjem og hospitaler. Men med dommen ved Hoist nu, hvad firmaet må opkræve. /ritzau/

Domstole vil sætte strøm til straffesagerne

Modernisering: Det danske retsvæsen står på nippet til at gennemføre en stor omvæltning, når de nuværende 82 byretter fra nytår skal samles i kun 24 nye retskredse. Men Domstolsstyrelsens direktør, Adam Wolf, er allerede klar til at kigge længere ud i fremtiden. Hvis det står til ham, er domstolene i 2009 klar til at håndtere straffesager elektronisk. Hver sag får populært sagt sin egen hjemmeside, hvor forsvarere og anklagere kan gå ind og hente sagens papirer og se den aktuelle status i sagsbehandlingen. »Fordelen er, at man på en meget mere effektiv måde kan håndtere de omfattende mængder dokumenter, der indgår i en retssag. Og så bliver det nemmere at søge i sagerne. Vi får mindre papir og mere tilgængelighed for både vores medarbejdere og for sagens parter,« siger Adam Wolf. /ritzau/

Syv evakueret ved kælderbrand

Brand: Røg fra en kælderbrand på Dortesvej i Brabrand sent mandag aften betød, at syv beboere i ejendommen måtte evakueres. Der er formentlig tale om en påsat brand, oplyser politiet i Århus. /ritzau/

Forsvaret har 5.000 elever i praktik

Erhvervspraktik: Forsvaret overvejer at bevare erhvervspraktik på Bornholm, når Bornholms Værn nedlægges. Praktik har skaffet mange velkvalificerede og motiverede ansøgere til forsvarets uddannelser. I år er over 5.000 elever i 9. og 10. klasse i erhvervspraktik i forsvaret. Næste år venter forsvaret at tage mellem 5.000 og 6.000 elever i erhvervspraktik. Det oplyser forsvarsminister Søren Gade (V) i et svar til Dorrit Knudsen (S). Hun er bekymret for, at velfærdssektionens praktikanttjeneste sløjfes, når Lokalforsvarsregion Bornholms Værn nedlægges. Ministeren understreger, at forsvaret primært rekrutterer personel ved arrangementet "Forsvarets Dag". /ritzau/

Hygge ved julegaveproduktionen. Maria, Ingrid og Fabian (f.h.) ved ikke, at deres hverdag i daginstitutionen Kastaniebakken i Birkerød er baseret på en japansk model til optimering af processer i bilindustrien. Foto: Mie Schärfe

Daginstitution bruger bilfabrik som forbillede

Effektivitet: Daginstitutionen Kastaniebakken i Birkerød får ros af statsminister Anders Fogh Rasmussen (V). Børnenes hverdag er sat i system efter et koncept, der er udviklet af Toyota.

Af LINE RØNN

Ca. 1.500 par øjne var på Venstres landsmøde i weekenden rettet mod institutionsleder Kirsti Tornøe. Hun var inviteret til at fortælle Venstrefolkene om, hvordan den integrerede børnehave og vuggestue Kastaniebakken i Birkerød har sat hverdagen i system efter et koncept, der er udviklet på Toyotas bilfabrikker.

Kastaniebakken passer perfekt ind i statsministerens visioner om at skabe mere effektivitet i den offentlige sektor.

For lidt over et år siden kontaktede Kirsti Tornøe et konsulentfirma, der arbejder med effektivisering i virksomheder. Det gjorde hun efter at have læst, hvordan hospitaler nedbragte ventelister ved hjælp af LEAN-konceptet, der går ud på at skabe effektivitet i dagligdagen. To ingeniører tog det som en udfordring at overføre konceptet fra fabriksdele til børn, og kort efter gik personalet i Kastaniebakken rundt med stopure for at måle, hvor lang tid de brugte på de forskellige opgaver.

»Vi kunne bruge konceptet, fordi daginstitutioner løbende får flere opgaver, men ikke flere ressourcer,« siger Kirsti Tornøe, der i dag kan gå rundt blandt ca. 100 børn og se, at der er blevet mere tid til samvær, og at irriterende elementer som afbrydelser, oprydning og administration fylder mindre i hverdagen.

FAKTA

OM LEAN

- LEAN-konceptet er udviklet på Toyotas bilfabrikker i Japan og handler om at tilvejebringe den perfekte produktionsproces, der hurtigt og fleksibelt skaber produkter af høj kvalitet med minimalt spild af ressourcer.
- Igennem de seneste år har banker, forsikringsselskaber, teleselskaber, logistikvirksomheder og offentlige virksomheder brugt konceptet til at effektivisere arbejdsgangen og minimere spild.

Kilde: www.dieu.dk

Slipper for at tænke

På "informationstorvet" sørger forældrene nu selv for at melde børnene afleveret og hentet. Det sparer tid. "Oscar hentes af Caroline", har en forælder skrevet i den hvide mappe, men Kirsti Tornøe understreger, at forælderen selvfølgelig afleverer vigtige beskeder til en pædagog frem for til mappen. LEAN-konceptet skaber kun rammerne og har ingen indflydelse på det pædagogiske arbejde.

I børnehavens værksted producerer små hænder farvestrålende julegaver. En liste på væggen holder styr på, hvilke aldersgrupper der laver hvad på hvilke tidspunkter. Pædagog Tina Sørensen blev ansat i Kastaniebakken for fire måneder siden og er ovenud begejstret for LEAN-konceptet.

»Når der er retningslinjer for, hvordan man laver kaffe, sætter tøj over og rydder op, fylder det mindre i hverdagen. Man slipper groft sagt for at tænke, og så kan jeg hurtigt komme tilbage til min primære arbejdsopgave: samværet med børnene,« siger hun og understreger, at skemalægningen for børnene ikke for enhver pris skal overholdes.

Hvis Theodor hader at lave tryllenisser, eller Anna hellere vil male vinterbilleder på et andet tidspunkt, så træder pædagogen til og finder på noget andet.

Blandet modtagelse

Personalet tog blandet imod de utraditionelle metoder, fortæller Kirsti Tornøe. Mange syntes, det var spændende, mens andre spurgte, om børnehaven skulle omdannes til en fabrik. I dag er alle med på ideen, og blandt forældrene er der også forståelse for arbejdet med LEAN, som mange kender fra deres egen arbejdsplads.

»Forældrene var især interesserede i den periode, hvor vi lavede tidsmåling. Når forældrene henvendte sig, tog vi jo også tid på, hvor længe vi stod og talte,« siger Kirsti Tornøe, der har planer om at give personalet stopure i hånden igen for at se, hvor meget LEAN har betydet.

Henning Pedersen, der er formand pædagogernes forbund, BUPL, har flere gange hørt om Kastaniebakken. Han ser positivt på effektivisering af visse arbejdsprocesser, men han understreger, at LEAN-konceptet skal bruges med omtanke.

»Man skal tænke sig godt om og stadig give plads til det spontane og umiddelbare, for det pædagogiske arbejde kan ikke sættes på formler. Men jeg kunne godt forestille mig, at personalets rutiner havde gavn af ny inspiration,« siger han.

line.roenn@jp.dk

FAKTA

LEAN PÅ KASTANIEBAKKEN

- Bleskift er sat i system, så der aldrig mangler bleer på badeværelset. Vha. styringsredskabet Kanban ligger der et lamineret skilt i hvert barns blebunke, der fortæller, når bunken er ved at slippe op. Skiltet lægges ud i garderoben, hvorefter forældrene sørger for at supplere med nye bleer.
- Institutionen visualiserer frem for at skrive. Der er billeder af, hvordan man starter opvaskemaskinen, og et billede på døren ind til vaskerummet viser, hvordan rummet skal se ud.
- En målsætning var at give børnene så meget plads som muligt. Det blev løst, ved at alle nu smider skoene eller tager blå skoovertræk på, så gangarealerne kan bruges til leg.

10 ekstra Rold Skove fundet

Mængden af skov i Danmark er større end ventet, viser ny opmåling.

Af LARS FROM

Vi har langt mere skov i Danmark end hidtil antaget, viser en ny opmåling, som i dag præsenteres af forskningsinstitutionen Skov og Landskab under Landbohøjskolen i København.

»Hidtil har vi regnet med, at knap 12 pct. af Danmark var dækket af skov. Med en ny opgørelsesmetode kan vi nu se, at der i stedet er tale om ca. 14 pct. Det svarer til, at vi har fundet en sjettedel mere skov, eller hvad der svarer til 10 gange Rold Skovs størrelse,« konstaterer forskningschef Vivian Johansen fra Skov og Landskab.

Hidtil har vi regnet med, at knap 12 pct. af Danmark var dækket af skov. Med en ny opgørelsesmetode kan vi nu se, at der i stedet er tale om ca. 14 pct.
VIVIAN JOHANSEN
forskningschef i Skov og Landskab

Rold Skov i Himmerland lidt syd for Aalborg er Danmarks størst skov og dækker omkring 80 kvadratkilometer.

Man har hidtil opgjort det danske skovareals størrelse på baggrund af indberetninger fra de enkelte skovejere. Med den nye metode har eksperterne fra Skov og Landskab i løbet af de seneste fem år gennemført en manuel optælling af skovarealet ved hjælp af præcise opmålinger, hvor man bl.a. har benyttet flyfotos, sådan som man gør i mange af de lande, som vi normalt sammenligner os med.

»Der er både tale om ny skov og om nyopdaget skov. Det kan være tilgroede mosehuller eller landbrugsområder, der ikke længere dyrkes intensivt, og derfor er sprunget i skov,« forklarer Vivian Johansen.

På vej mod 20 pct.

Ifølge reglerne skal der være tale om mindst en halv hektar, der er minimum 20 meter bredt, før man kan tale om egentlig skov. Derfor er det ikke læhegn og lignende, der er kommet med i vores skovareal.

Ved den seneste officielle opmåling af landets skove kom Skov- og Naturstyrelsen i 2000 frem til, at 11,3 pct. af Danmark var dækket af skov.

En del af stigningen siden da skyldes statslig og privat skovrejsning. Og interessen for at plante ny skov er stor. Sidste år blev der givet 87 mio. kr. til 2.454 hektar nye private skove, hvilket var væsentligt mere end i de foregående år.

I 1989 besluttede Folketinget, at Danmarks skovareal skulle fordobles fra de daværende 10 til 20 pct. i løbet af de næste 80-100 år. Siden har skiftende miljøministre haft svært ved at holde tilstrækkeligt gang i tilplantningen af Danmark til at nå målet. Den nye opgørelsesmetode kan hjælpe, men gør det stadig nødvendigt at øge tilplantningen.

lars.from@jp.dk